

व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयांतर्गत
गट-अ (तांत्रिक), गट-ब (तांत्रिक) व गट-क
(तांत्रिक) पदांसाठी लागणाऱ्या शैक्षणिक अर्हतेची
समकक्षता ठरविण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: व्यशिअ-२०१३/(१०३/१३)/व्यशि-१

मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक : ०२ डिसेंबर, २०१३.

संदर्भ -

- १) सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, म.रा., मुंबई यांचे पत्र क्र.१०/आस्था-
१/२०१३/४७२, दिनांक २८ नोव्हेंबर, २०१३.

प्रस्तावना -

व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील गट-अ (तांत्रिक), गट-ब (तांत्रिक) आणि गट-क (तांत्रिक) संवर्गातील पदे पदोन्नती व सरळसेवेने भरण्याची कार्यवाही राज्य शासन तसेच महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या पातळीवर करण्यात येत आहे. उक्त संवर्गापैकी सरळसेवेच्या कोट्यातील काही पदांच्या महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून जाहिराती विज्ञापित झालेल्या असून, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने सदर पदांसाठी पदभरती करतांना लागणाऱ्या शैक्षणिक अर्हतेची समकक्षतेबाबत काही उमेदवारांकडून व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयास तसेच शासनाकडे निवेदने प्राप्त झालेली आहेत. व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाने पदभरतीसाठी विहित केलेल्या शैक्षणिक अर्हतेची समकक्षता यापूर्वी ठरविण्यात आलेली नसल्याने पात्र उमेदवारांपैकी कोणावरही अन्याय होऊ नये म्हणून समकक्षता ठरविण्याबाबत व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाकडून प्रस्ताव मागविण्यात आला होता. सदरहू प्रस्ताव व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाने दि.२८.११.२०१३ रोजी शासनास सादर केला आहे. त्यानुसार व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाने गट-अ (तांत्रिक), गट-ब (तांत्रिक) आणि गट-क (तांत्रिक) संवर्गातील पदे सरळसेवेने व पदोन्नतीने भरण्यासाठी लागणाऱ्या शैक्षणिक अर्हतेची समकक्षता ठरविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयांतर्गत गट-अ (तांत्रिक), गट-ब (तांत्रिक) आणि गट-क (तांत्रिक) संवर्गातील पदे सरळसेवेने व पदोन्नतीने भरण्यासाठी लागणारी शैक्षणिक अर्हता शासनाने वेळोवेळी विहित केलेली आहे. परंतु, गेल्या १५-२० वर्षांमध्ये शैक्षणिक क्षेत्रामध्ये नव्याने निर्माण झालेल्या विद्या शाखा तसेच उपशाखा यांच्यात झालेली वाढ आणि बदल लक्षात घेता मूळ पदवी, पदविका तसेच पदव्युत्तर पदवी यांच्याशी कोणती पदवी, पदविका तसेच पदव्युत्तर पदवी समकक्ष असावी हे परिशिष्ट-अ मध्ये सुस्पष्ट करण्यात आले आहे.

२. सदरहू समकक्षता ही व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील गट-अ (तांत्रिक), गट-ब (तांत्रिक) आणि गट-क (तांत्रिक) संवर्गातील सरळसेवा, पदोन्नती मार्फत पदभरती व सेवाविषयक बाबींसाठी ग्राह्य राहिल.

३. सदरहू समकक्षता ही व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील शासकीय तसेच अशासकीय अनुदानित संस्थांतील पदभरती व सेवाविषयक बाबींसाठी ग्राह्य राहिल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३१२०२१६३०४७११०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रा.गो.जाधव)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. राज्यपाल यांचे सचिव.
२. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.
३. उपमुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.
४. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राद्वारे).
५. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव.
७. राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव.
८. सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. संचालक (प्रशिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१०. संचालक (व्यवसाय शिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
११. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-५१.
१२. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई, नाशिक, पुणे, अमरावती, औरंगाबाद, नागपूर.
१३. सर्व सहसचिव/उपसचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. निवडनस्ती (व्यशि-१).

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र.व्यशिअ-२०१३/(१०३/१३)/व्यशि-१

परिशिष्ट-अ

Sr. No.	Basic Branch	Diploma/Degree	Post-Graduation
1	Mechanical Engineering	1) Mechanical Engineering 2) Automobile Engineering 3) CAD/CAM Engineering 4) Fabrication Engineering/ Tech 5) Industrial Engineering 6) Production Engineering/Tech 7) Plant Engineering 8) Refrigeration and Air Conditioning 9) Thermal Engineering 10) Thermal Power Engineering 11) Mechanical & Automation Engineering 12) Tool & Die Making 13) Machine Tool & Maintenance	1) Mechanical 2) Automobile 3) CAD/CAM 4) Refrigeration and Air Conditioning 5) M/C Design 6) Heat Power Engineering 7) Thermal Engineering 8) Design Engineering 9) Manufacturing 10) Computational Fluid Dynamics 11) Mechatronics 12) Robotics 13) Industrial Engineering 14) Production 15) CAD
2	Electrical Engineering	1) Electrical Engineering 2) Electrical & Power 3) Electrical Electronics & Power 4) Power System Engineering 5) Electrical & Electronics Engineering	1) Electrical Engineering 2) Power System 3) Electrical Communication 4) Power Electronics 5) Power Electronics & Drives 6) Control System 7) System & Control
3	Civil Engineering	1) Civil Engineering 2) Water Management 3) Environmental Engineering 4) Structural Engineering 5) Construction Engineering/ Technology	1) Structural Engineering 2) Civil Engineering 3) Geotech Engineering 4) Transportation Engineering 5) Town Planning 6) Hydraulic Engineering 7) Remote sensing 8) Environmental Engineering 9) Water Management 10) Water Resources & Environmental Engineering
4	Electronics Engineering	1) Electronics Engineering 2) Electronics & Telecommunication 3) Digital Electronics 4) Electronics & Communication 5) Industrial Electronics	1) Electronics 2) VLSI & Embedded SYS 3) Digital System 4) Signal Processing 5) Communication Network 6) Microwave 7) Power Electronics

		6) Communication Engineering 7) Electronics Design Tech 8) Sound and Television Engg. 9) Electronics Production & Maint 10) Electronics Radio Engg. 11) Electronics & Power Engg. 12) Electronics Product Design Tech 13) Electronics & Video Engg.	8) Communication Engineering 9) Electronics Design Tech 10) Electronics & Telecom 11) Digital Electronics
5	Computer Engineering	1) Computer Science & Engineering 2) Computer Engineering 3) Computer Technology 4) Information Technology	1) Computer Engineering 2) Computer Science & Engineering 3) Computer Technology 4) Information Technology 5) Software Engineering 6) Computer Network 7) Web Technology 8) Data Bases 9) Information Security 10) Cyber Security 11) Computer & Information Technology
6	Instrumentation Engineering	1) Instrumentation Engineering 2) Instrumentation & Control 3) Control Engineering 4) Electronic Instrumentation	1) Instrumentation Engineering 2) Instrumentation & Control 3) Control Engineering 4) Analytical Instrumentation 5) Electronic Instrumentation
7	Chemical Engineering	1) Chemical Engineering 2) Chemical Technology 3) Petrochemical Engineering 4) Petroleum Engineering 5) Petrochemical Technology 6) Polymer Engg./ Tech	1) Chemical Engineering 2) Chemical Technology 3) Petrochemical Engineering 4) Petroleum Engineering 5) Polymer Engineering/ Tech 6) Petrochemical Technology
8	Bio-Medical Engineering	1) Bio-Medical Engineering 2) Instrumentation 3) Medical Electronics 4) Bio-Medical Instrumentation	1) Bio-Medical Engineering 2) Instrumentation 3) Medical Electronics 4) Bio-Medical Instrumentation
9	Food Technology	1) Food Technology	1) Food Technology 2) Food Craft Engineering
10	Mining Engineering	1) Mining Engineering 2) Mine & Mine Surveying	1) Mining Engineering 2) Mine Safety Engineering
11	Paint Engineering	1) Paint Engineering 2) Paint Technology 3) Oil Engineering	1) Paint Engineering 2) Oil Engineering 3) Surface Coating

12	Paper Technology	1) Paper Technology & Pulp Technology 2) Paper Technology	1) Paper Technology & Pulp Technology 2) Paper Technology
13	Plastic Engineering	1) Plastic Engineering/ Technology 2) Plastic & Polymer Engineering 3) Polymer Engineering/ Technology	1) Plastic Engineering/ Technology 2) Plastic & Polymer Engineering 3) Polymer Engineering/ Tech
14	Printing Engineering	1) Printing Engineering / Technology 2) Printing Engineering & Graphics Communication 3) Printing & Packaging Technology 4) Printing Engineering & Communication Tech	1) Printing Engineering / Technology 2) Printing Engineering & Graphics Communication 3) Packaging Technology 4) Printing & Packaging Technology 5) Printing Engineering & Communication Tech
15	Textile Engineering	1) Textile Engineering / Tech 2) Textile Plant Engineering 3) Textile Chemistry 4) Man Made Textile Tech	1) Textile Engineering / Technology 2) Textile Plant Engineering 3) Textile Chemistry 4) Man Made Textile Tech
16	Sugar Technology	1) Sugar Technology	1) Sugar Technology
17	Geological Engineering	1) Applied Geology 2) Engineering Geology 3) Geology	1) Applied Geology 2) Engineering Geology 3) Geology
18	Aerospace / Aeronautical Engineering	1) Aerospace / Aeronautical Engineering	1) Aerospace / Aeronautical Engineering
19	Bio-Technology	1) Bio-Technology	1) Bio-Technology
20	Marine Engineering	1) Marine Engineering	1) Marine Engineering 2) Mechanical Engineering 3) Welding Technology
21	Packaging Technology	1) Packaging Technology 2) Printing and Packing Technology	1) Packaging Technology 2) Printing Technology
22	Leather Technology	1) Leather Technology	1) Leather Technology
23	Metallurgy Engineering	1) Metallurgical Engineering 2) Material Engineering 3) Material Technology 4) Material Science and Metallurgy 5) Foundry Tech 6) Surface Coating Tech	1) Metallurgical Engineering 2) Material Engineering 3) Material Technology 4) Mechanical Engineering 5) Production Engineering 6) Industrial Engineering 7) Process Metallurgy 8) Physical Metallurgy 9) Powder Technology 10) Material Science 11) Surface Coating Tech

24	Hotel Management & Catering Technology / Travel & Tourism	1) 4 years Degree Hotel Management and Catering Technology	1) Hotel Management and Catering Technology Or Hospitality Management Or 2 year Post Graduate Diploma in above field
		2) Bachelor's degree in Travel and Tourism Hospitality Management	
25	Dress Designing & Garment Manufacturing	1) Dress Designing and Garment Manufacturing or Apparel Manufacturing and Design or Garment Manufacturing or Fashion Technology	1) Master's degree in Dress Designing and Garment Manufacturing of Apparel Manufacturing and Design or Garment Manufacturing or Fashion Technology or 2 year Post Graduate Diploma In above field.

*****